

CHAQALOQLARDA QORIN DAM BO'LISHINING SABABLARI, DAVOLASH USULLARI

¹Usmonov Saidjon Abdusubxon o'g'li

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti "Biofizika va axborot texnologiyalari" kafedrasida biofizika fani o'qituvchisi,

²Isroilov Shaxzodbek Iqboljon o'g'li

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti pediatriya yo'nalishi

1-bosqich talabasi

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.7831440>

ARTICLE INFO

Received: 06th April 2023

Accepted: 14th April 2023

Online: 15th April 2023

KEY WORDS

Ichak dam bo'lishi norma hisoblanadi va tananing himoya reaksiyasiga ishora qiladi.

ABSTRACT

Qorin dam bo'lishi - qorin og'rig'i bilan bog'liq bo'lgan bolaning xulq-atvorining buzilishi bo'lib, uni oziqlantirish paytida ichaklarda gaz hosil bo'lishidan kelib chiqadi. Chaqaloq tug'ilganda uning mikrobiotik holati o'zgaradi: bolaning ichaklaridagi opportunistik mikroorganizmlar gazlar chiqaradi va bu gazlar ichaklardan o'tib, noqulaylik tug'diradi.

Odatda, qorin dam bo'lishi o'zini quyidagicha namoyon qiladi: ona bolani ovqatlantirishni boshlaydi, chaqaloq ovqat yeydi, tashvishlanadi, ko'krak yoki shishani tashlaydi, yig'laydi, oyoqlarini buradi yoki oshqozonga bosadi.

Ichak dam bo'lishi norma hisoblanadi va tananing himoya reaksiyasiga ishora qiladi - "fiziologik yallig'lanish" bu intrauterin ovqatdan boshqa oziq-ovqatga (ona suti yoki sut formulasi) o'tishga javoban hosil bo'ladi

Ba'zi chaqaloqlarda qorin dam bo'lishi umuman yo'q. Ammo ko'pincha qorin dam bo'lishining boshlanishi 2 dan 6 haftagacha bo'lgan davrda sodir bo'ladi. Odatda qorin dam bo'lishi 3 oygacha davom etadi, ammo 6 oygacha qorin dam bo'lishiga duchor bo'lgan bolalar ham bor. Garchi bu qoidadan ko'ra ko'proq istisno bo'lsa ham. Qorin dam bo'lishi ko'pincha kechqurun paydo bo'ladi va ovqatlanish bilan bog'liq: ya'ni chaqaloq ovqat yeyishni boshladi va yig'lay boshladi. Odatda hujum taxminan uch soat davom etadi, qorin yumaloq, shishgan bo'lishi mumkin. Agar chaqaloq vazn ortib borayotgan bo'lsa va uning umumiy holatida hamma narsa yaxshi bo'lsa, unda bir daraja yoki boshqa ehtimollik bilan u bilan hamma narsa yaxshi deb aytishimiz mumkin.

Ammo, masalan, intrakranial bosimning oshishi yoki ovqat hazm qilish organlari bilan bog'liq muammolar tufayli bolaning yig'lashi ham sodir bo'ladi. Shuning uchun, qabul qilish vaqtida faqat shifokor chaqaloqning bezovta qiluvchi xatti-harakatining sababini ishonchli tarzda aniqlay oladi.

- qorin dam bo'lishining chastotasi va ovqatlanish turi o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlikni aniq belgilash qiyin. Ona suti steril emasligini va zamonaviy sut formulalarining tarkibi hazm qilishni rag'batlantirayotganini hisobga olsak, qorin dam bo'lishining ehtimoli taxminan bir xil ekanligini aytishimiz mumkin.

Bir nechta sabablar bo'lishi mumkin, ularning asosiylari:

Vaqtinchalik laktaza yetishmovchiligi. Uglevod laktoza miyaning shakllanishida ishtirok etadigan ona suti yoki chaqaloq formulasining zaruriy tarkibiy qismidir. Yaxshi hazm qilish uchun laktaza deb ataladigan ferment kerak. Hayotning birinchi oylari bola tanasi yetukligining muhim davri bo'lib, bu vaqtda chaqaloqning oshqozon osti bezi yetarli miqdorda laktaza ishlab chiqaradi (yoki uning past faolligi qayd etilgan). O'z navbatida, uning yetishmasligi laktoza parchalanishi bilan bog'liq qiyinchiliklarga olib keladi.

Shunday qilib, vaqtinchalik laktaza yetishmovchiligi (ya'ni, vaqtinchalik, o'tuvchi ferment yetishmovchiligi) paydo bo'lib, qorin dam bo'lishini keltirib chiqaradi. Laktozasiz aralashmalar haqida turli xil fikrlar mavjud, ammo laktoza chaqaloqning ratsionidan chiqarib tashlanmasligi kerak, chunki bu qorin dam bo'lishi uchun panatseya emas, lekin laktaza yetishmovchiligi vaqtinchalik va tez o'tadigan hodisa.

Emizish va aralash oziqlantirish bilan qorin dam bo'lishining sababi chaqaloqning ko'kragiga noto'g'ri biriktirilishi bo'lishi mumkin. Ko'pincha qabulxonadagi onalardan chaqaloqni ko'kragiga qanday qilib to'g'ri bog'lash, uni qanday ovqatlanirish kerakligini ko'rsatish so'raladi. Ko'pincha onaga bo'shashishi, qulay pozitsiyani egallashi va chaqaloq ko'krakka to'g'riligi, havo yutmasligiga ishonch hosil qilish kerakligini tushuntiriladi. Ochko'zlik bilan emizadigan bolalarda qorin dam bo'lishi xavfi ayniqsa yuqori: ular ichakka kiradigan havoni yutib yuborishi mumkin. U yerda qorin dam bo'lishini keltirib chiqaradigan gaz pufakchalariga aylanadi.

Noto'g'ri shisha bilan oziqlantirish qorin dam bo'lishiga olib kelishi mumkin. Barcha zamonaviy shishalar ortiqcha havo chiqaradigan valf bilan jihozlangan. Ayol ko'krak qafasining shaklini taqlid qiluvchi anatomik shakldagi ko'krak qafasi bo'lgan qorin dam bo'lishiga qarshi shishalar ham mavjud. Ko'krakka to'g'ri, qulay va fiziologik ushlashi bolaning ovqatlanish paytida muntazam ravishda havo yutish ehtimolini kamaytiradi.

Emizikli onaning noto'g'ri ovqatlanishi ham qorin dam bo'lishiga olib kelishi mumkin. Ko'pgina tadqiqotchilar chaqaloqlarda qorin dam bo'lishining paydo bo'lishini oziq-ovqat allergiyalari bilan bog'lashadi. Hozirgi kunda ko'plab bolalar oziq-ovqat allergiyasiga moyil bo'lib tug'ilyapti. Biz onalarga aytamizki, yosh bolalarda oziq-ovqat allergiyasining eng keng tarqalgan sababi sigir suti oqsillariga nisbatan murosasizlikdir. Ya'ni, emizikli onaning oilasida oziq-ovqat allergiyasi bo'lgan onaning dietasida sigir suti oqsilini o'z ichiga olgan mahsulotlarni cheklash yoki butunlay chiqarib tashlash yaxshiroqdir, chunki bu bolada oziq-ovqat allergiyasini keltirib va ko'p hollarda qorin dam bo'lishini keltirib chiqaradi.

Agar onaning ratsionida sutsiz mahsulotlar haqida gapiradigan bo'lsak, unda dukkaklilar haqida keng tarqalgan fikrni qayd etishimiz mumkin. Darhaqiqat, dukkaklilar onaning shishishiga ta'sir qilishi mumkin, ammo agar u bunday ovqatlarga yaxshi toqat qilsa, u no'xat sho'rva va boshqa dukkaklilarni iste'mol qilishi mumkin - bu chaqaloqning qorin dam bo'lishiga olib kelmaydi.

Noto'g'ri tanlangan sut aralashmasi. Shisha bilan oziqlangan chaqaloqni oziqlantirish qorin dam bo'lishini tuzatishga yordam beradi. Misol uchun, sigir suti oqsiliga nisbatan murosasizlik qorin dam bo'lishi bilan birga bo'lishi mumkin. Bunday holda, sigir suti formulasini o'zgartirish kerak bo'ladi.

Bolaning ovqatlanishida psixologik va jismoniy iqlim katta rol o'ynaydi. Asosiysi, chaqaloqni oziqlantirish paytida, emizikli ayol va bola o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri aloqada

bo'lgan qulay muhit bilan ta'minlash. Ona chaqaloqqa, u esa onasiga qarashi va hech narsa ularni chalg'itmasligi juda muhimdir. Ota-onalar baland tovushlar yoki yorqin chiroqlar kolikaga olib kelishi mumkinmi, deb so'rashganda, javob, albatta, yo'q. Shu bilan birga, tashqi yorqin ogohlantirishlar kolik provokatorga aylanishi mumkin: chaqaloq atrofida asabiy muhit yaratib, aerofagiya olib keladi.

Aerofagiya - oziqlantirish paytida ko'p miqdorda havo yutish.

Bolaga qorin dam bo'lishida qanday yordam berish kerak.

- Sigir sutiga toqat qilmaslik haqida avvalroq gapirgan edik. Umuman olganda, emizikli onaning ovqatlanishi har xil, to'liq va etarli bo'lishi kerak. Ona ikkita ovqat eyishi shart emas, chunki u tezda ortiqcha vaznga ega bo'ladi va emizgandan keyin normal holatga qaytishi qiyin bo'ladi. Shu bilan birga, ona och qolmasligi kerak. Sabzavotlar, mevalar, rezavorlar, zaytun moyi, go'sht, baliq - emizikli onaning dietasi uning kundalik ehtiyojlarini qondirishi kerak. Agar kattaroq bolada oziq-ovqat allergiyasi bo'lsa, kichkintoyni ovqatlantirishda siz dietangizga ehtiyot bo'lishingiz kerak: ozgina ovqat iste'mol qiling va chaqaloqning reaksiyasini kuzating.

Qorin dam bo'lishida echki suti aralashmalar berish.

Bolaning u yoki bu sutga qanday toqat qilishini oldindan aniqlash mumkin emas. Bolalarning taxminan 9% sigir sutini hazm qilmaydi, lekin echki sutini yaxshi qabul qiladi. Aralashmaning yordami bilan ishlab chiqaruvchilar bolaning hazm bo'lishini imkon qadar osonlashtirishga harakat qilmoqdalar. Ammo aralashmaning samarali yordamchiga aylanishi uchun uni shifokor bilan tanlash kerak. Qorin dam bo'lishi bilan kurashish uchun yumshoq axlatning shakllanishiga foydali ta'sir ko'rsatadigan echki suti qulay formulasidan foydalanish ma'qul (masalan MAMAKO Premium). Bu sog'lom bolalarni oziqlantirish uchun aralashmalar bo'lib, ular qulay hazm qilishni va oshqozon-ichak traktining funktsional buzilishlarini, shu jumladan Qorin dam bo'lishini oldini olishni ta'minlaydi.

Qorin dam bo'lishini davolash uchun dori vositalari.

- Ba'zida onalar chaqaloqda qorin dam bo'lishi bo'lmasligi uchun qaysi tabletkani ichish kerakligini so'rashadi, ammo bunday dorilar hali mavjud emas. Hozirgi vaqtda dori terapiyasi bolalarga qorin dam bo'lishini kamroq ravshan qiladigan dori-darmonlarni buyurishni o'z ichiga oladi - aslida ichakdagi katta gaz pufakchalari mayda bo'laklarga aylanadi, buning natijasida chaqaloqning qorin bo'shlig'idagi shish va og'riq yo'qoladi. Probiyotiklar bilan preparatlarning xavfsizligi ham isbotlangan - ular infantil kolikaning namoyon bo'lish tezligini va chastotasini kamaytirishi mumkin.

Yangi tug'ilgan chaqaloqlarda kolikning oldini olish

Ushbu muammoning oldini olish uchun bir necha usullar mavjud:

Qorin dam bo'lishini ehtimolini kamaytirish uchun chaqaloqni to'g'ri emizish kerak. Ovqatlantirilgandan so'ng, chaqaloqni bir muncha vaqt tik holda ushlab turish kerak, "ustun" orqa tomonini silab - keyin havo ovqat hazm qilish tizimiga kirmaydi va qorin dam bo'lishiga olib kelmaydi.

Emizish paytida ayollar ko'pincha kofe va gazlangan suvlar, dukkaklilar, dengiz mahsulotlari, uzum va tuzlangan karam, gaz hosil bo'lishiga olib keladigan ovqatlar haqida so'rashadi. Agar ona bunday mahsulotlarga yaxshi toqat qilsa, u o'z xohishini qondirish uchun ularni yeb-ichishi mumkin, lekin asta-sekin. Bu chaqaloqning qorin dam bo'lishiga hech

qanday ta'sir qilmaydi. Ammo hissiy holat chaqaloqqa uzatiladi. Yaxshi ovqatlangan va qoniqarli ona qorin dam bo'lishsiz baxtli boladir!

Agar chaqaloq sun'iy yo'l bilan ovqatlantirilsa, u uchun "qorin dam bo'lishiga qarshi ta'sirga" ega bo'lgan shishani tanlang, ya'ni u havoni yutishga imkon bermaydi.

Xulosa:

Kichkintoyda qorin dam bo'lishi paydo bo'lganda, o'zingizni xotirjam tuting, chaqaloqni tinchlantiring va erkalang. Uni har qanday yo'l bilan chalg'itib qo'ying, masalan, chaqaloq bilan gaplashing, intonatsiyalarni o'zgartiring, kuylang, shovqin yoki ohangdor qo'ng'iroqlardan foydalaning, aylanayotgan o'yinchoqlarni ko'rsating.

Tibbiy tavsiyalar qorin dam bo'lish kursini yengillashtirishi va ular kamroq bo'lishiga yordam beradi. Eng yaxshi profilaktika majmuasi onaning qo'llari va mehridir. Siz shunchaki bu davrni yengishingiz kerak!

Ona suti chaqaloqlar uchun eng yaxshi ovqatdir. JSST bola hayotining dastlabki 6 oyi davomida faqat emizishni tavsiya qiladi va qo'shimcha ovqatlar kiritilgandan keyin 2 yoshgacha emizishni davom ettiradi.

References:

1. <http://woconferences.com/index.php/SPMWPS/article/view/146>
2. <https://scholar.google.com/scholar?oi=bibs&cluster=3537826235031030309&btnI=1&hl=ru>
3. <http://woconferences.com/index.php/SPMWPS/article/view/147>
4. <http://woconferences.com/index.php/SIIME/article/view/84>
5. <http://econferencezone.org/index.php/ecz/article/view/524>
6. <http://www.econferencezone.org/index.php/ecz/article/view/557>